

sport, arts & culture

Department:
Sport, Arts and Culture
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

LEANO LA MMUSO LA LEFAPHA LA BOKGABO LE BOTJHABA

Sesotho

DSAC OFFICIAL LANGUAGE POLICY

AUTHORISATION AND EFFECTIVE DATE

Signed in PRETORIA on the 20 day of JANUARY 2021.

DEPARTMENT	NAME OF REPRESENTATIVE	SIGNATURE
SPORT, ARTS AND CULTURE	<i>pp</i> DG: MR SV MKHIZE	

EFFECTIVE DATE: 20/01/2021

LEANO LA MMUSO LA LEFAPHA LA DIPAPADI, BOKGABO LE BOTJHABA

BOLAODI LE MOHLA OO LEANO LE TLA SEBEDISWANG KA ONA

Le saenwe mona.....mohla.....kgweding
ya..... 2021.

LEFAPHA	LEBITSO LA MOEMEDI	TSHAENO
LEFAPHA LA DIPAPADI, BOKGABO LE BOTJHABA	MOOKAMEDIKAKARETSE MONG SV MKHIZE	

MOHLA WA TSHEBEDISO:

.....

LENANE LA DIKAHARE

1. Ditlhaloso
2. Disebediswa tsa Lekgotla le Etsang Molao
3. Sepheo le maemo a taolo ya molao ya Leano lena
4. Metheo
5. Mosebetsi wa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
6. Yuniti ya Puo ya Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
7. Dipuo tsa mmuso tsa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
8. Tshebediso ya dipuo tsa mmuso ke Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
9. Ho buisana le setjhaba seo puo eo se ikgethetseng yona e seng e nngwe ya dipuo tsa mmuso wa Riphaboliki
10. Ho buisana le setjhaba seo puo eo se ikgethetseng yona e leng Puo ya matsoho ya Aforikaborwa
11. Phatlalatso le phihlelo ya Leano lena
12. Mekgwa ya ditletlebo
13. Ho lekolwa ha Leano hape

1. Ditlhaloso

Lentswe	Tlhaloso
Molao	Molao wa Tshebediso ya Dipuo tsa Mmuso wa selemo sa 2012 (Nomoro ya Molao wa 12 wa selemo sa 2012)
Molao wa Motheo	Molao wa Motheo wa Riphaboliki ya Aforikaborwa wa selemo sa 1996
Lefapha	Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
Mookamedikakaretso	Mookamedikakaretso wa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
Letona	Letona la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
PanSALB	Boto ya Dipuo Tsohle tsa Aforikaborwa e thehilweng ho ya ka Molao wa Boto ya Dipuo Tsohle tsa Aforikaborwa wa selemo sa 1995 (Nomoro ya Molao wa 59 wa selemo sa 1995)
Leano	Leano la Dipuo la lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba
Melawana Riphaboliki	Melawana ho ya ka Molao Riphaboliki ya Aforikaborwa

2. Disebediswa tsa Lekgotla le Etsang Molao

- 2.1 Molao wa Motheo wa Riphaboliki ya Aforikaborwa wa selemo sa 1996
- 2.2 Molao wa Tshebediso ya Dipuo tsa Mmuso wa selemo sa 2012
- 2.3 Melawana ho ya ka dipehelo tsa karolo ya 13 ya Molao wa Tshebediso ya Dipuo tsa Mmuso wa selemo sa 2012.

3. Sepheo le maemo a taolo ya molao ya Leano lena

- 3.1 Leano lena le hlokwa ke karolo ya 4 ya Molao tjena:
 - 3.1.1 karolo ya 4(1) hlalosa hore lefapha la mmuso, karolo ya setjhaba ya naha le kgwebo ya setjhaba ya naha e nngwe le e nngwe e amohele leano la puo ka tshebetso ya lona la dipuo tsa mmuso; le
 - 3.1.2 karolo ya 4(2) e thusa hore leano la puo le amohetsweng ho latela karolwana ya (1) le tlameha ho:

- (a) hlwaya bonyane dipuo tse tharo tsa mmuso tseo lefapha la naha, karolo ya mmuso ya naha kapa kgwebo ya mmuso ya naha e tla e sebedisetsa dipheo tsa mmuso.
- (b) hlalosa ka botlalo ka moo dipuo tsa mmuso di tla sebediswang ka teng ka ho phethahala ho buisana le setjhaba, ditsebisong tsa mmuso, diphatlalatsong tsa mmuso le dikgokahanyong tse mmusong le tsa mafapha ka ho fapana,
- (c) hlalosa ka moo mmuso wa naha , karolo ya setjhaba ya naha kapa kgwebo ya setjhaba ya naha e tla buisanang le setjhaba ka ho phethahala ka teng bao ba ikgethetseng puo e seng e nngwe ya dipuo tsa mmuso kapa Puo ya Matsoho ya Aforikaborwa,
- (d) hlalosa ka moo setjhaba se ka fihlellang leano la puo ka teng,
- (e) thusa ka mokgwa wa ho tletleba ho bebofaletsa setjhaba hore ba tle ba tsebe ho tletleba ka ho sebedisa dipuo tsa mmuso ka lefapha la naha, karolo ya mmuso ya naha kapa kgwebo ya setjhaba ya naha.

4. Metheo

4.1 Metheo e tshehetsang Leano lena ke:

- 4.1.1 boitelo ba ho phahamisa dipuo tsohle Riphaboliki hore ho hlokomelwe ho lekana ha dipuo tsa molao wa motheo le ditokelo tsa puo jwalo ka ha moralo wa demokerasi o di hloka;
- 4.1.2 ho amohela dipuo tse ngata e le lebaka la ho hodisa tshebedisano kahong ya setjhaba, ntshetsopeleng ya ikonomi le phedisano;
- 4.1.3 ntshetsopele ya taolo ya puo e lokileng ya Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba ho hlokomela taolo ya tshebeletso ya setjhaba e phethahetseng e hlokomelang ditlhoko tsa setjhaba le ho hlokomela phihlello e hlokanang leeme ditshebeletsong le phatlalatsong ya tsebiso ya Lefapha la Bokgabo le Botjhaba,
- 4.1.4 thibelo ya tshebediso ya puo efe kapa efe ya dipheo tsa ho sebediswa hampe, ka kgatello le kgethollo Lefapheng la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba,

- 4.1.5 kamohelo ya mokgwa wa ho sebeta o thehilweng setjhabeng, khr. mokgwa o phatlaladitsweng o kenyeletsang bohle wa moralo wa puo le tshebediso ya leano oo sebopeho se seng le se seng sa mmuso se fuwang matla a ho hlwaya dipuo tsa ona tse ka sebediswang e le mokgwa o ka sebediswang o nang le molemo ho ka ntshetsa pele dipuo tse ngata ha ho tadingwa setjhaba sa Aforikaborwa ya ditjhabana tse ngata, le
- 4.1.6 tshehetso ya mananeo a ikgethileng a tla lokisa dipuo tsa naha tsa mmuso tse neng di qheletswe thoko le boithuti le ho ruta dipuo tsohle tsa mmuso tsa Riphaboliki maemong ohle a sekolo.

5. Mosebetsi wa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba

5.1 Mosebetsi wa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba o kenyeletsa:

- 5.1.1 ho bokella mmoho ho sebakeng se le seng mosebetsi wa dipapadi, bokgabo, botjhaba le lefa ntshetsopeleng ya phedisano le ikonomi;
- 5.1.2 ho ntshetsa pele, ho phahamisa le ho sireletsa dipuo tsa mmuso tsa Aforikaborwa le ho matlafatsa ho fapana ha dipuo tsa naha ka moralo wa leano le tshebediso;
- 5.1.3 ho tsoseletsa ntshetsopele ya menyetla ya bokgabo ba Aforikaborwa le botjhaba ka tshebedisano e molemo le ho phahamisa lefa la rona la botjhaba le ntshetsopele ya phedisano ya ikonomi; le
- 5.1.4 ho ntshetsa pele mehlodi ya akhaeve le tsebisano ya naha.

6. Yuniti ya Puo ya Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba

- 6.1 Yuniti ya Puo ya Lefapha la Bokgabo le Botjhaba e tla tshehetsa Leano lena Mosebetsi ya Yuniti ya Puo e tla ba:
- 6.1.1 ho eletsa Mookamedikakaretso ka ntshetsopele, kamohelo le tshebediso ya Leano lena;
- 6.1.2 ho hlokomela le ho lekola hore Lefapha le phethahatsa leano lena;

- 6.1.3 ho kgothaletsa hore dipuo tsa mmuso tsa Rephaboliki di lekane ka maemo, mme ho se be le leeme ho tsona;
- 6.1.4 ho bebofaletsa phihlello e lekanang ya ditshebeletso le tsebiso ya Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba;
- 6.1.5 ho fana ka raporoto ya ha nngwe ka selemo ho Letona le PanSALB ha jwalo ka ha ho hlalositse temaneng ya 9(2) ya Molao

7. Dipuo tsa mmuso tsa lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba

Lefapha le tla sebedisa dipuo tsa mmuso tsa Rephaboliki tse 11 molemong wa Leano lena.

8. Tshebediso ya dipuo tsa mmuso ke Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba

- 8.1 Ha ho kgethwa hore Lefapha le tla sebedisa puo efeng ho latela maemo a ditaba nakong eo, ho tla lekolwa mabaka a latelang:
 - 8.1.1 Tshebediso
 - 8.1.2 Kgonahalo
 - 8.1.3 Ditjeho
 - 8.1.4 Maemo a lebatowa
 - 8.1.5 Tekano ya ditlhoko le boikgethelo ba setjhaba seo e se sebeletsang.
- 8.2 Jwalo ka ha ho hlalositse lenaneng le ka tlase, bonyane ho tla sebediswe dipuo tse tharo nakong e nngwe le e nngwe .

Sepheo sa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba	(Di)puo
kgokahano e mahareng le e fapanyetsanwang ya mmuso	English
Puisano le setjhaba (ngollano ya mmuso)	Dipuo tsa Riphaboliki tsa mmuso tse hlokomelang tekolo e hlalositsweng e leng temaneng ya 8.1 ka hodimo.

Sepheo sa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba	(Di)puo
Puisano le setjhaba (ka ho bua)	Dipuo tsa Riphaboliki tsa mmuso tse hlokomelang tekolo e hlahositsweng e leng temaneng ya 8.1 ka hodimo.
Diphatlalatso tsa mmuso tse reretsweng ho phatlalatswa setjhabeng (ditsebiso ka webosaete ya Lefapha la Bokgabo le Botjhaba, dipapatso, diforomo le matshwao a meaho)	Dipuo tsa Riphaboliki tsa mmuso tse hlokomelang tekolo e hlahositsweng e leng temaneng ya 8.1 ka hodimo.
Dipitso tsa setjhaba (Izimbizo) le mesebetsi e meng ya setjhaba	Dipuo tsa Riphaboliki tsa mmuso tse hlokomelang tekolo e hlahositsweng e leng temaneng ya 8.1 ka hodimo.
Puisano le difofu le ditholo	Yuniti ya Puo ya Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba e tla lokisetsa ho tolokwa ha Puo ya Matsoho ya Aforikaborwa le temana e fetolelwang Boreileng kapa mohlomong e fetolelwa ho ka mamelwa ha e ka kotjwa.
Puisano ya Matjhaba	English.

- 9. Ho buisana le setjhaba seo puo eo se ikgethetseng yona e seng e nngwe ya dipuo tsa mmuso wa Riphaboliki**
- 9.1 Motho ya batlang ho buisana le Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba ka puo eo e seng e molaong ya Riphaboliki a ngolle Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba.
- 9.2 Mabaka a hlahellang ho mokgwa wa tshebediso o hlahositsweng ho 8.1 a tla latelwa dikopong kaofela.
- 9.3 Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba le tla hlophisetsa phetolelo kapa ho toloka matsatsing a ho sebetsa a 20 ho tloha mohlang kopo e ileng ya amohelwa ke Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba.

10. Ho buisana le setjhaba seo puo eo se ikgethetseng yona e leng Puo ya matsoho ya Aforikaborwa

- 10.1 Motho ya batlang ho buisana le Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba ka Puo ya Matsoho ya Aforikaborwa a ngolle Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba.
- 10.2 Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba le tla hlophisetsa phetolelo kapa ho toloka matsatsing a ho sebetsa a 20 ho tloha mohlang kopo e ileng ya amohelwa ke Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba.

11. Phatlalatso le phihlello ya Leano lena

- 11.1 Leano lena le tla phatlalatswa ka dipuo tsohle tsa mmuso tsa Riphaboliki.
- 11.2 Le tla fumaneha webosaeteng ya Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba (<https://www.dsac.gov.za>).
- 11.3 Le tla fumaneha ka Boreile ha le kotjwa.
- 11.4 Le tla phatlalatswa diofising tsohle tsa Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba sebakeng seo setjhaba se ka kgona ho le bala ho sona.

12. Mekgwa ya ditletlebo

- 12.1 Mang kapa mang ya sa kgotsofallang qeto ya Lefapha la Dipapadi, Bokgabo le Botjhaba ya ka moo le tla sebedisang dipuo tsa mmuso ka teng a ka lebisa tletlebo ya hae ka ho ngolla Mookamedikakaretso.
- 12.2 Tletlebo efe kapa efe e ka etswa:
 - 12.2.1 ka ho ngolla, hape
 - 12.2.2 ese fete dikgweding tse tharo tletlebo e bileng teng.
- 12.3 Tletlebo e nngwe le e nngwe e tlameha ho fana ka lebitso, aterese le dintlha tsa puisano tsa motho ya tletlebang

- 12.4 Tletlebo e nngwe le e nngwe e tlameha ho fana ka dintlha tse feletseng le tlhaloso e feletseng ya motho ya tletlebang.
- 12.5 Mookamedikakaretso a ka kopa motletlebi ho fana ka lesedinyana le leng hape le tla thusa hore a amohele tletlebo, ebile aka bitsa kopano ho botsisisa hantle ka tletlebo.
- 12.6 Mookamedikakaretso o tla amohela tletlebo abe a arabe ka ho ngola, a tsibisa motlitlibi ka qeto ya hae pele dikgwedi tse pedi tsa mohla tletle di feeta.
- 12.7 Haeba motletlebi ha a kgotsofalla qeto ya Mookamedikakaretso a ka ipiletsa ho Letona ka ho mo ngolla pele dikgwedi tse pedi tsa ho sa kgotsofale ha hae di feta.

13. Leano lena le tla lekolwa hape

Leano lena le tla lekolwa hape ha ho hlokeha, empa bonyane dilemong tse 5.